

DARBEGE GİDEN YOL

1950-1960

GİRİŞ

1960 Anayasası, biçimsel olarak özgürlükçü görünse de, esasen yenilmiş ülkelerin anayasasına benzemektedir. Bu anayasa, bir yandan temel hak ve özgürlükleri genişletmiş gibi görünürken, diğer yandan sistemin derin yapısını *Gladyo* eliyle NATO'ya sıkı biçimde entegre etti.

Türkiye, 27 Mayıs darbesi sonrası sadece siyasal rejimini değil, güvenlik ve yönetim paradigmasını da yeniden şekillendirdi. Bu süreçte Japonya, Almanya, İtalya gibi NATO üyesi ülkelerde kurulan benzer paralel yapılanmalar örnek alınarak, devletin görünmeyen eli yeniden tanımlandı. Darbe, sadece iktidarı değil, gelecekteki devlet-toplum ilişkilerinin temelini de etkiledi.

ÖĞRENCİLER DOĞRANDI- 28 NİSAN 1960

ÖĞRENCİLER DOĞRANDI- 28 NİSAN 1960

İstanbul Üniversitesi'nde hükümet karşıtı protestolara polis çok sert müdahalede bulundu. Hasan Polatkan'ı ve dönemin bakanlarını hedef alan sloganlar atıldı. Polis silah kullandı; üniversite kapısında Turan Emeksiz vurularak öldürüldü.

Gazeteler ertesi gün «Öğrenciler Doğrandı» manşetiyle çıktı.

Bu olay kırılma noktası oldu ve darbenin meşrulaştırma zeminini oluşturdu.

ÜNİVERSİTEDE KATLİAM – 29 NİSAN 1960

İstanbul'da ikinci gün olaylarında Turan Emeksiz'in öldürülmesi toplumu ayağa kaldırdı. Cenazesi büyük kitle gösterilerine sahne oldu.

Öğrencileri sahiplenen İstanbul Üniversitesinde onlar için ayrı tören yapılarak gömülmeleri ve burada ölüksüzleştirilmeleri gündeme gelmisse de bu gerçekleşmedi.

İNÖNÜ'NÜN MİTİNGLERDE HEDEF ALINMASI- NİSAN 1959 & MAYIS 1960

İNÖNÜ'YE LİNÇ GİRİŞİMİ HALKIN ELİNDEN ZOR KURTULMUŞ!

İnönü'nün 1 Mayıs 1959 Uşak mitinginde saldırıya uğraması, dönemin siyasi geriliminin zirveye çıktığı anlardan biridir. Otobüsü taşlandı, camlar kırıldı, kendisi neredeyse linç ediliyordu.

İNÖNÜ'NÜN MİTINGLERDE HEDEF ALINMASI- NİSAN 1959 & MAYIS 1960

EGEMENLİK
ULUSUNDUR

Parti adını ULUS Gazetesi
Ticaret Sicil No: 15.376 - Ankara

CUMARTESİ
18
EYLÜL 1959
28 nisan yıl
No: 12762

ULUS
ADIMIZ ANDIMIZDIR
Kurucusu: KEMAL ATATÜRK

KÜÇÜK İLANLAR
HERGÜN SİZE AZ PARA İLE
ÇOK İŞ GÖRÜR
B. N. Mollat ankar Bileşik Sokak - Ankara

Zile'de İnönü'yü karşılayan yurttaşlar bomba ve silâhlarla dağıtılmak istendi

Polisve askerî kuvvetlerle halk arasında büyük bir arbede
çıktı, silâh ve dipçiklerle milletvekilleri dövüldü,
yaralananlar oldu, 40 kişine zaret altına alındı

İNÖNÜ, girişilen tertiplerin memleketi
kardeş kavgasına götüren, hazırlık
yolu olduğunu haber veriyorum, dedi
Halkla temas maksadıyla daha sık seyahat etmek, benim için vazifedir
**Bu millet sövülmeye asla
tahammül etmeyecektir**

Karşımızda bir numaralı mesuliyet mevkiini işgal
eder kimse olarak D.P. Genel Başkanı vardır. birinin

İNÖNÜ OLAYLA İLGİLİ
BİR DEMEÇ VERİ

Kalabalığa sert müdahale edildi, bir
gazeteci yaralandı.

ORDU YÖNETİME EL KOYDU-27 MAYIS 1960

Sabah 04:36'da radyodan albay Alparslan Türkeş'in sesi duyuldu. DP iktidarı sona erdi. MBK yönetimi devraldı.

[ALPARSLAN TÜRKEŞ SES KAYDI LİNK](#)

ORDU YÖNETİME EL KOYDU, İŞKENCELER BAŞLADI-28 MAYIS 1960

Dışişleri Bakanı Fatih Rüştü Zorlu ve Devlet Bakanı Medeni Berk, Yassıada'ya sevk sırasında ağır fiziki saldırıya uğradı. Uçaktan iner inmez dövülen bakanların yorgun ve perişan hali, askeri gözetimde gerçekleşen bir yargı sürecinin nasıl başlayacağını göstergesiydi.

YASSIADA'DA YARGI BAŞLADI-14 EKİM 1960

DP üyeleri tutuklandı. Yassıada'da yargılanmaya başlandılar.

Basın süreci manşetlerle duyurdu.

YASSIADA'DA YARGI BAŞLADI-14 EKİM 1960

FATİH RÜŞTÜ ZORLU VE HASAN POLATKAN İDAM EDİLDİ-16 EYLÜL 1961

16 Eylül 1961 gecesi YASSIADA YARGILAMALARI sonucunda Fatih Rüştü Zorlu ve Hasan Polatkan idam edildi.

Menderes'in sağlık durumu nedeniyle infazı 24 saat ertelendi.

ADNAN MENDERES İDAM EDİLDİ-17 EYLÜL 1961

Demokrat Parti lideri Adnan Menderes 17 Eylül 1961 günü İmralı Adası'nda idam edildi. Akşam gazetesi büyük puntolarla 12 doktor tarafından «infaza uygundur» şeklinde raporlandığını manşet yaptı.

Türkiye demokrasi tarihinde derin izler bırakan bu infaz, iç ve dış kamuoyunda uzun yıllar tartışıldı.

DARBE SONRASI BASINA YANSIYANLAR

Bu yayınlar, darbe ve idamların ardından oluşan toplumsal bölünmeyi ve basındaki ikili söylemi göstermektedir.

Bir yanda «dönemin sona erdiği», diğer yanda ise «toplu cinayet işlendiği» ifadeleriyle, 27 Mayıs'ın hala tartışmalı bir tarihsel olay olduğunu göstermektedir.

DARBE SONRASI BASINA YANSIYANLAR

4 'Beyaz İhtilal'e alkış

Milli Birlik Komitesi ülkede bir iç savaşın eşliğinde, kardeş kavgasının biran önce durdurulması gerektiğini söyleyerek ülke yönetimine 27 mayıs günü el koydu. Bütün dünya kansız olarak gerçekşen bu olaya 'Beyaz İhtilal' diyerek alkış tuttu

En iyi karar tarih verecek

27 Mayıs 1960 günü Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından yapılan darbe, Türkiye'nin en önemli bir dönüm noktasıdır. Bu darbe, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu darbe, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu darbe, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir.

ÖNCESİ VE SONRASI

27 MAYIS

Engin KONGULSEVER

Milli Birlik Komitesi

Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir.

27 Mayıs 1960

Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir.

Siyasette bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir.

ÖZEL YAKIN

Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir.

ÖZEL YAKIN

Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir.

ÖZEL YAKIN

Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir.

4 İhtilal yavrularını yedi

27 Mayıs ihtilali ile birlikte Cemal Gürsel'in başkanlığında oluşturulan Milli Birlik Komitesi üyeleri birik yemini etmişti. Ancak bu yemin adeta sorun başlangıcıydı. MBK kendini tasfiye ediyor ve 14 silah arkadaşını yurtdışına gönderiyordu

ÖNCESİ VE SONRASI

27 MAYIS

Engin KONGULSEVER

DANILANCI

Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir.

27 Mayıs 1960

Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir.

Yeni bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir.

ÖZEL YAKIN

Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir.

ÖZEL YAKIN

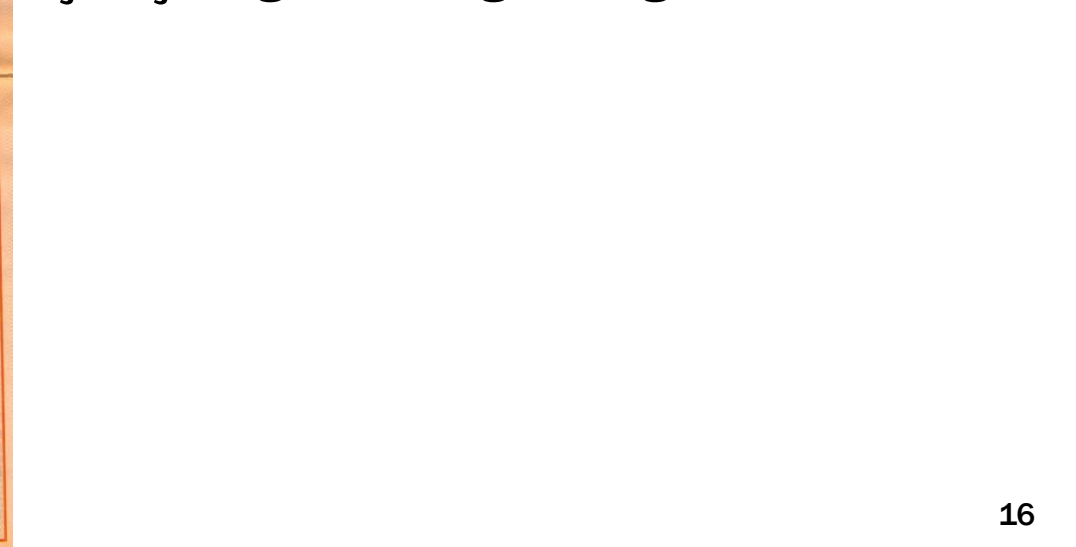
Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir.

ÖZEL YAKIN

Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir. Bu kararın bir an önce alınması, Türkiye'nin siyasi hayatında bir devr-i devlemdir.

«Beyaz İhtilal» ifadesi askerin müdahalesinin normalleştirilmeye çalışıldığının bir göstergesidir.

SONUÇ: NE KAYBETTİK, NE ÖĞRENDİK?

- **Demokrasi askıya alındı**
- **Hukuk devleti kırılganlaştı**
- **Medya susturuldu, üniversite bastırıldı**
- **Sivil-asker dengesizliği sistemleştirildi**

DEĞERLENDİRME

- **Demokrasi kültürü neden işlemedi?**
- **Sivil-asker ilişkileri ve müdahale geleneği**
- **Basının rolü: susturulanlar ve yandaşlaşanlar**
- **Bugün için çıkarılabilecek dersler**

**TEŞEKKÜR
EDERİZ**

İHSAN AKTAŞ